

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 369/2014-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o., zastúpenej advokátkou JUDr. Teréziou Krohovou, Moyzesova 963/28, Žilina, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 20 Cbi 2/2009 z 23. augusta 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o., o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o., (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátkou JUDr. Teréziou Krohovou, Moyzesova

963/28, Žilina, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 20 Cbi 2/2009 z 23. augusta 2010 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd uznesením sp. zn. 2 K 20/2008 z 2. marca 2009 vyhlásil konkurz na majetok úpadcu Rajecké strojárne, a. s., Tulská 33, Žilina (ďalej len „úpadca“). Sťažovateľka v tejto súvislosti v sťažnosti uvádza, že «je účastníkom Konkurzu, a to ako veriteľ pohľadávky priznanej exekučným titulom - rozhodnutím Okresného súdu Žilina, sp. zn.: 11 Cb 96/2005 zo dňa 03. 10. 2005, právoplatným a vykonateľným dňa 05. 11. 2005, ktorú sťažovateľ po vyhlásení Konkurzu prihlásil do Konkurzu dňa 27. 03. 2009. Táto pohľadávka bola v celom rozsahu zistená...

Na základe kúpnej zmluvy zo dňa 30. 11. 2005... previedol Úpadca na spoločnosť E., spol. s r. o. ... svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č... pre k. ú... Nakoľko k tomuto právnomu úkonu (uzavretiu Kúpnej zmluvy) došlo v dobe, keď Pohľadávka sťažovateľa bola vykonateľnou a Úpadca okrem predmetných nehnuteľností nevlastnil žiadny iný majetok relevantnej hodnoty, z ktorého by bolo možné uspokojiť Pohľadávku, a teda týmto právnym úkonom Úpadcu bolo ukrátené (či skôr znemožnené) uspokojenie Pohľadávky sťažovateľa, žalobou podanou proti spoločnosti E. sa sťažovateľ domáhal vyslovenia neúčinnosti Kúpnej zmluvy v zmysle § 42a a nasl. Občianskeho zákonníka. Právoplatným rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 19. 03. 2009, sp. zn. 39 Cb/199/2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 20. 01. 2010, sp. zn.: 16 Cob/88/2009, bola určená neúčinnosť právneho úkonu - Kúpnej zmluvy. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 09. 03. 2010.

S poukazom na vyššie popísané okolnosti t. j. najmä obsah, povahu a dôsledky Kúpnej zmluvy, sťažovateľ listom zo dňa 25. 03. 2009 označeným ako „Podnet na podanie odporovacej žaloby“ upozornil správcu konkurznej podstaty na existenciu predmetnej Kúpnej zmluvy ako aj dôvody neúčinnosti tohto právneho úkonu a súčasne požiadal správcu konkurznej podstaty o podanie odporovacej žaloby. Na základe uvedeného sa správca konkurznej podstaty žalobou zo dňa 03. 04. 2009 podanou v zmysle ust. § 57 a nasl.

zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii... domáhal určenia neúčinnosti právneho úkonu - vyššie označenej Kúpnej zmluvy.».

Okresný súd uznesením sp. zn. 20 Cbi 2/2009 z 23. augusta 2010 konanie o návrhu správcu konkurznej podstaty (o určenie neúčinnosti právneho úkonu, pozn.) zastavil. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v prerokúvanej veci existuje neodstrániteľná prekážka podmienok konania – res iudicata s poukazom na právoplatný rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 39 Cb 199/2006 z 19. marca 2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 Cob 88/2009 z 20. januára 2010, ktorým bola určená neúčinnosť právneho úkonu – kúpnej zmluvy z 30. novembra 2005.

V intenciách označených rozsudkov Okresného súdu Trenčín a Krajského súdu v Trenčíne správca konkurznej podstaty zapísal nehnuteľnosti zapísané na LV č... v katastrálnom území... (ďalej len „nehnuteľnosti“) do súpisu konkurznej podstaty úpadcu ako majetok tretej osoby (obchodnej spoločnosti E., spol. s r. o., pozn.) nadobudnutý na základe neúčinného právneho úkonu. Obchodná spoločnosť E., spol. s r. o., sa následne vylučovacou žalobou podanou 20. júla 2010 domáhala na okresnom súde vylúčenia predmetných nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 Cbi 27/2010 zo 7. decembra 2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 CoKR 6/2011 z 28. septembra 2011 žalobu obchodnej spoločnosti E., spol. s r. o., ako nedôvodnú zamietol. Tak prvostupňový súd, ako aj odvolací súd zhodne (poukazujúc na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 2 Cdon 1703/1996) dospeli k záveru, že ak neúčinnosť odporovateľného právneho úkonu dlžníka bola vyslovená podľa § 42a Občianskeho zákonníka v dobe, keď už bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka, stáva sa majetok žalovaného, ktorý dohodou unikol z dlžníkovho (úpadcovho) majetku, súčasťou konkurznej podstaty úpadcu.

Sťažovateľka v tejto súvislosti v sťažnosti najmä uvádza:

«Je teda nepochybné, že rozhodnutia súdov v konaní o návrhu správca o určenie neúčinnosti právneho úkonu ako aj v konaní o vylúčení majetku zo súpisu konkurznej podstaty vychádzali z rovnakého právneho posúdenia veci t. j. z názoru, že právoplatné rozhodnutie, ktorým bola vyslovená neúčinnosť právneho úkonu podľa ust. § 42a Občianskeho zákonníka, účastníkom ktorého bol úpadca, má priame účinky aj v konkurznom konaní vedenom na majetok tohto úpadcu. Tento „priamy účinok“ sa vo vyššie uvedených súvislostiach prejavuje v dvoch základných rovinách:

a) pri existencii takéhoto rozhodnutia už správca konkurznej podstaty nemusí resp. nemôže podať samostatnú žalobu o určenie neúčinnosti právneho úkonu podľa § 57 ZKR (rozhodnutie má povahu prekážky veci rozhodnutej);

b) na základe takéhoto rozhodnutia je správca konkurznej podstaty oprávnený zapísať majetok tretej osoby do súpisu konkurznej podstaty bez ďalšieho t. j. bez nutnosti podávať žalobu o neúčinnosť právneho úkonu podľa ZKR.»

Nahliadnutím do konkurzného spisu v sídle správca 23. augusta 2013 sťažovateľka zistila, že «správcovi konkurznej podstaty bolo doručené uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. 04. 2013, sp. zn.: 3 MOBdo/3/2012..., ktorým NS SR zrušil rozsudok Okresného súdu v Žiline č. k. 5 Cbi/27/2010-69 zo dňa 07. 12. 2010, ako i rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 13 CoKR/6/2011 zo dňa 28. 09. 2011, t. j. rozsudky vydané vo vyššie spomenutom konaní o vylúčení predmetných nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty...

V tomto Uznesení NSSR vyslovil právny názor, ktorým spochybnil či skôr vylúčil vyššie popísané „priame účinky“ právoplatného rozhodnutia vydaného v konaní o určenie odporovateľnosti právneho úkonu podľa Občianskeho zákonníka vo vzťahu k odporovateľnosti v zmysle Zákona o konkurze a vyrovnaní. Podľa názoru NS SR totiž:

a) majetok tretích osôb možno zapísať do súpisu konkurznej podstaty len vtedy, ak sa správca (prípadne veriteľ za podmienok stanovených ZKR) dovoľá odporovateľnosti právneho úkonu v žalobe uplatnenej podľa § 57 ZKR;

b) nejde o prekážku veci rozhodnutej, ak bolo rozhodnuté o neúčinnosti právneho úkonu podľa ust. § 42a a nasl. Obč. zákonníka, a to pre absenciu základných predpokladov pre vyslovenie takéhoto názoru v súvislosti s konkurzným konaním, najmä nejde o totožnosť konania.»

V tejto súvislosti sťažovateľka namieta, že „až v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku bol NSSR vyslovený úplne opačný právny názor než je právny názor, z ktorého vychádzali súdy pri rozhodovaní o návrhu správcu o určenie neúčinnosti Kúpnej zmluvy resp. návrhu spoločnosti E. o vylúčenie predmetných vecí z konkurznej podstaty.

Súčasne je nepochybné, že samotné Uznesenie NS SR resp. záväzný právny názor v ňom vyslovený, má priamy význam nielen pre konanie o návrhu na vylúčenie predmetných nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty, ale aj pre konanie o návrhu správcu konkurznej podstaty o určenie neúčinnosti Kúpnej zmluvy, ktoré bolo zastavené práve z dôvodu existencie prekážky veci rozhodnutej a ktoré sa tak vo svetle Uznesenia NS SR javí nesprávnym.“.

Sťažovateľka tvrdí, že „dôsledku Uznesenia NSSR (a právneho názoru v ňom vysloveného) v spojení s platnou legislatívou a pri zachovaní právnych účinkov Uznesenia (o zastavení konania vydaného v konaní o návrhu správcu konkurznej podstaty o neúčinnosť Kúpnej zmluvy), aj napriek nepochybnej neúčinnosti Kúpnej zmluvy určenej právoplatným rozhodnutím (rozsudok Okresného súdu Trenčín pod sp. zn. 39 Cb/199/2006 zo dňa 19. 03. 2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 Cob/88/2009 zo dňa 20. 01. 2010), bol resp. bude nastolený právny stav, v rámci ktorého už nebude možné zahrnúť predmetné nehnuteľnosti do konkurznej podstaty, a to so všetkými nenapraviteľnými právnymi dôsledkami z takéhoto rozhodnutia vyplývajúcimi.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že okrem predmetných nehnuteľností nie je súčasťou konkurznej podstaty v Konkurze žiadny iný majetok relevantnej hodnoty. To v konečnom dôsledku znamená, že v prípade vylúčenia predmetných nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty budú pohľadávky prihlásených veriteľov uspokojené len v nepatrnom rozsahu resp. nebudú uspokojené vôbec.“.

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa, domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom

orgány Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo vlastníť majetok podľa ust. čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Žilina zo dňa 23. 08. 2010, sp. zn.: 20 Cbi/2/2009-215 porušené boli.

Uznesenie Okresného súdu Žilina zo dňa 23. 08. 2010, sp. zn.: 20 Cbi/2/2009-215 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.“

Ústavnému súdu bolo 23. decembra 2013 doručené podanie obchodnej spoločnosti E., spol. s r. o., Kopčianska 10, Bratislava, ktorá ako dotknutá osoba bližšie opísala skutočnosti súvisiace so sťažnosťou sťažovateľky, pričom pre prípad, že by ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie, navrhla, aby „povolil vstup spoločnosti E., spol. s r. o. do konania na strane Okresného súdu Žilina, nakoľko je zrejmé, že spoločnosť E., spol. s r. o. má záujem na výsledku konania“.

Vzhľadom na skutočnosť, že obchodná spoločnosť E., spol. s r. o., má nepochybne právny záujem na výsledku konania pred ústavným súdom, ústavný súd s ňou ďalej konal ako s dotknutým účastníkom konania.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v dôsledku ústavne neakceptovateľnej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“ alebo „ZKR“). Sťažovateľka v tejto súvislosti poukazuje na právne dôsledky napadnutého uznesenia, v dôsledku ktorých aj napriek nepochybnnej neúčinnosti kúpnej zmluvy (určenej právoplatným rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 39 Cb 199/2006 z 19. marca 2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 Cob 88/2009 z 20. januára 2010, pozn.) zostali zachované jeho právne účinky spočívajúce v zastavení konania o návrhu správcu na vyslovenie neúčinnosti kúpnej zmluvy [v kontexte s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vysloveným v jeho uznesení sp. zn. 3 MObdo 3/2012 z 30. apríla 2013], čo má podstatný vplyv na riadne uspokojenie jej prihlásenej a zistenej pohľadávky v konkurznom konaní. V prípade vylúčenia nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty sa totiž podľa sťažovateľky zníži miera možného uspokojenia jej pohľadávky, resp. nebude uspokojená vôbec, pretože v predmetnom konkurznom konaní súčasťou konkurznej podstaty okrem predmetných nehnuteľností nie je žiadny iný majetok relevantnej hodnoty.

Zo sťažnosti sťažovateľky, z jej príloh a vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že na majetok úpadcu bol uznesením okresného súdu sp. zn. 2 K 20/2008 z 2. marca 2009 vyhlásený konkurz. Predmetné uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 44/2009 z 5. marca 2009. Sťažovateľka si v konkurznom konaní prihlásila pohľadávku v sume 143 318,98 €, ktorú správca uznal v celej prihlásenej sume.

Správca konkurznej podstaty na základe podnetu sťažovateľky podaním zo 6. apríla 2009 vyzval obchodnú spoločnosť E., spol. s r. o., na uznanie práva odporovať právnomu úkonu úpadcu – kúpnej zmluve z 30. novembra 2005, ktorej vklad bol povolený 19. decembra 2005 a na základe ktorej došlo k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území..., zapísaných na LV č... na obchodnú spoločnosť E., spol. s r. o.

Napriek neuznaniu práva odporovať právnomu úkonu správca konkurznej podstaty do konania vedeného Okresným súdom Trenčín pod sp. zn. 39 Cb 199/2006 nevstúpil, ale návrhom doručeným okresnému súdu 7. apríla 2009 sa domáhal určenia, že právny úkon úpadcu – kúpna zmluva z 30. novembra 2005, na základe ktorej došlo k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území..., zapísaným na LV č... na obchodnú spoločnosť E., spol. s r. o., je voči veriteľom úpadcu v konkurznom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 2 K 20/2008 právne neúčinný.

Konanie o určenie neúčinnosti právneho úkonu na základe návrhu správcu konkurznej podstaty úpadcu bolo vedené okresným súdom pod sp. zn. 20 Cbi 2/2009 a bolo uznesením z 23. augusta 2010 podľa § 104 ods. 1 OSP zastavené z dôvodu prekážky právoplatne rozhodnutej veci (§ 159 ods. 3 OSP), ktorú predstavoval rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 39 Cb 199/2006 z 19. marca 2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 Cob 88/2009 z 20. januára 2010 právoplatným vo veci samej 9. marca 2010. Uznesenie okresného súdu sp. zn. 20 Cbi 2/2009 z 23. augusta 2010 o zastavení konania o určenie neúčinnosti právneho úkonu nadobudlo právoplatnosť 10. septembra 2010.

S poukazom na právoplatný rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 39 Cb 199/2006 z 19. marca 2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 Cob 88/2009 z 20. januára 2010 správca konkurznej podstaty zapísal majetok obchodnej spoločnosti E., spol. s r. o., do súpisu všeobecnej podstaty úpadcu. V nadväznosti na to sa návrhom z 8. augusta 2010 doručeným okresnému súdu obchodná spoločnosť E., spol. s r. o., domáhala vylúčenia nehnuteľností zo súpisu všeobecnej podstaty úpadcu. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 Cbi 27/2010 zo 7. decembra 2010 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 13 CoKR 6/2011 z 28. septembra 2011 návrh obchodnej spoločnosti E., spol. s r. o., zamietol.

Následne podal v predmetnej veci generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 13 CoKR 6/2011 z 28. septembra 2011 v spojení s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 Cbi 27/2010 zo 7. decembra 2010, o ktorom rozhodol najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 3 Mobdo 3/2012 z 30. apríla 2013 tak, že rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dovolací súd vyslovil názor, že podľa § 80 zákona o konkurze a reštrukturalizácii možno zapísať do súpisu podstaty majetok tretej osoby len vtedy, ak sa správca (prípadne veriteľ za podmienok ustanovených zákonom o konkurze a reštrukturalizácii) dovoľá odporovateľnosti právneho úkonu žalobou podľa § 57 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Konanie o vylúčenie majetku zo súpisu konkurznej podstaty vedené okresným súdom pod sp. zn. 5 Cbi 27/2010 nie je v súčasnosti právoplatne ukončené.

Podľa § 80 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii sa do súpisu zapisuje majetok tretích osôb nadobudnutý na základe neúčinných právnych úkonov, ako aj nároky z nich vyplývajúce. Ak tretia osoba neúčinnosť právneho úkonu písomne neuzná, správca môže majetok tretej osoby nadobudnutý na základe neúčinného právneho úkonu alebo nároky z neho vyplývajúce zapísať do súpisu, až keď neúčinnosť určí súd, vylučovacia žaloba v tom prípade nie je prípustná.

Podľa § 57 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii právne úkony týkajúce sa majetku dlžníka sú v konkurze voči veriteľom dlžníka neúčinné, ak im správca alebo veriteľ prihlásenej pohľadávky podľa tohto zákona odporuje. Veriteľ môže odporovať právnemu úkonu týkajúcemu sa majetku dlžníka, len ak správca v primeranej lehote jeho podnetu na odporovanie nevyhovel. Predpokladom úspešnej odporovateľnosti je splnenie všetkých podmienok, ktoré ZKR vyžaduje, aby bolo možné právnemu úkonu odporovať.

Podľa § 57 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii odporovať podľa tohto zákona možno len tomu právnemu úkonu dlžníka, ktorý ukracuje uspokojenie prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka.

Podľa § 62 ods. 5 zákona o konkurze a reštrukturalizácii právo odporovať právnemu úkonu môže správca alebo veriteľ uplatniť priamo u povinnej osoby alebo žalobou na súde; rozhodnutie súdu o určení neúčinnosti právneho úkonu je účinné voči všetkým účastníkom konkurzného konania. Nároky z neúčinného právneho úkonu môže v prospech podstaty uplatniť správca alebo veriteľ, ktorý odporoval právnemu úkonu.

Vyhlásenie konkurzu má za následok, že oprávnenie konať za úpadcu vo veciach týkajúcich sa jeho majetku vyhlásením konkurzu prechádza na správcu; správca pritom koná v mene a na účet úpadcu. I napriek tomu, že správca koná v mene a na účet úpadcu, je oprávnený (i povinný) podľa § 57 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii odporovať právnemu úkonu týkajúcemu sa majetku dlžníka. Iba ak správca podnetu veriteľa prihlásenej pohľadávky odporovať právnemu úkonu dlžníka nevyhoví, nadobúda aktívnu legitimáciu odporovať právnemu úkonu podnet podávajúcí veriteľ. V prípade, ak je správca konkurznej podstaty úpadcu nečinný, aktívne legitimovaným odporovať právnemu úkonu dlžníka je len veriteľ, ktorý prihlásil svoju pohľadávku riadne a včas (v priebehu konania nedošlo k jej popretiu) a súčasne podal správcovi podnet, aby tak v zákonom ustanovenej lehote postupoval (§ 57 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii).

Keďže sťažovateľka sťažnosťou podľa čl. 127 ústavy tvrdí, že okresný súd napadnutým uznesením sp. zn. 20 Cbi 2/2009 z 23. augusta 2010, ktorým rozhodol

o zastavení konania, porušil ňou označené základné práva podľa ústavy a dohovoru, ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sústredil na posúdenie, či sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou.

Z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06). Sťažovateľka musí teda namietat' porušenie svojich základných práv, pričom v spojení s konaním pred všeobecným súdom to prichádza do úvahy len vtedy, ak je účastníkom súdneho konania, v ktorom porušenie svojich základných práv namieta (m. m. II. ÚS 3/05).

O sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov (m. m. III. ÚS 319/2012, III. ÚS 131/2012, I. ÚS 243/2011, II. ÚS 245/2011). O nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom, príp. rozhodnutím orgánu štátu a osobou sťažovateľa ide zvlášť vtedy, ak sťažovateľ nie je účastníkom namietaného konania alebo aspoň jeho relevantnej (namietanej) časti.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd z obsahu sťažnosti, ako aj z obsahu priložených listín a vyžiadaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľka ako veriteľ prihlásenej pohľadávky v konkurznom konaní sp. zn. 2 K 20/2008 prípisom z 25. marca 2009 podala podnet správcovi konkurznej podstaty na podanie odporovacej žaloby. Opodstatnenosť podnetu v tom čase sťažovateľka preukazovala neprávoplatným rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 39 Cb 199/2006 z 19. marca 2009. Správca vyhovel podnetu sťažovateľky a prípisom zo 6. apríla 2009 uplatnil právo odporovať právnomu úkonu u povinnej osoby – obchodnej spoločnosti E., spol. s r. o., a po jeho neuznaní zo strany povinnej osoby uplatnil proti nej 7. apríla 2009 na okresnom súde žalobu o určenie

neúčinnosti právneho úkonu – kúpnej zmluvy z 30. novembra 2005. Konanie v uvedenej veci bolo vedené pod sp. zn. 20 Cbi 2/2009.

Ústavný súd takto zistil, že sťažovateľka nebola účastníčkou konania o určenie neúčinnosti právneho úkonu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 20 Cbi 2/2009, teda v tomto konaní nedisponovala žiadnymi procesnými právami, ktoré by jej vyplývali buď zo zákona o konkurze a reštrukturalizácii alebo subsidiárne z Občianskeho súdneho poriadku, a teda z ústavného hľadiska ani základnými právami podľa ústavy a právami podľa dohovoru, ktorých porušenie namieta touto sťažnosťou. Ako účastník konkurzného konania uplatnila u správcu podnet na podanie odporovacej žaloby v uvedenej veci, čo správca aj vykonal. Správca ako účastník predmetného konania o určenie neúčinnosti právneho úkonu nepodal však opravný prostriedok (na podanie ktorého bol oprávnený, pozn.) proti napadnutému uzneseniu okresného súdu z 23. augusta 2010 o zastavení konania z dôvodu neodstrániteľnej prekážky podmienok konania (res iudicata), čím sa predmetné uznesenie stalo právoplatným ešte 10. septembra 2010.

Keďže sťažovateľka nemala v napadnutom súdnom konaní procesné postavenie účastníka konania (čo aj sama tvrdí v sťažnosti, pozn.), nemohla v ňom uplatňovať svoje procesné práva a plniť procesné povinnosti. Z tohto dôvodu nemohlo v posudzovanom konaní dôjsť ani k porušovaniu jej základných práv alebo slobôd (napr. II. ÚS 205/04).

Keďže sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy podala sťažovateľka, ktorá nie je aktívne legitimovaná na jej podanie, ústavný súd jej sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú neoprávnenou osobou (obdobne pozri napr. II. ÚS 564/2011, IV. ÚS 5/2012).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky na ochranu ústavnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2014